

روش‌های تربیت شنوایی: برنامه‌ی اربرا^۱

امیرعباس ابراهیمی / کارشناس ارشد شنوایی شناسی / مدرس دانشگاه جامع علمی - کاربردی

توانایی‌های درک شنیداری گفتار است. برای به کار بردن این روش، تا حد امکان بطور طبیعی گفتگو کرده و تمرین‌های گوش دادن را بدون توجه مستقیم به حرکات و وضعیت دهان ارائه کنید. در حقیقت صحبت کردن در حالی که کارت یا دست خود را جلوی دهان نگهداشته اید لزومی ندارد، اگرچه ممکن است انجام چنین کاری را انتخاب کنید. در عوض، ممکن است هنگام صحبت، پشت سر کودک بایستید یا کنار او بنشینید. بویژه اگر از تجربه‌ی پیشین خود بدانید که پیام گفتاری شما، شامل واژه، عبارت یا جمله‌ای است که کودک بدون سرنخ‌های دیداری قادر به درک آن است. بنابراین صرفاً هنگامی که به آن قسمت می‌رسید، دهانتان را بپوشانید و کودک را به گوش دادن تشویق کنید. پس از توضیح اینکه چرا تمایل دارید این تکنیک صوتی را بکار ببرید و پس از چندین مرتبه تلاش، این تکنیک نه کودک را به در دستر خواهد انداخت نه به ارتباط شما آسیب زیادی خواهد زد. در حقیقت حتی ممکن است شما و کودک این شرایط صرفاً شنیداری را چالش جالبی برای ارتباط بیابید.

برخی کودکان آسیب دیده‌ی شنوایی، دارای شنوایی کافی هستند تا بدون لبخوانی برای ۵ تا ۱۰ دقیقه‌ی متوالی (با ۵ خطای قابل ملاحظه) به گفت و شنود بپردازند. عده‌ای دیگر با ظرفیت شنوایی^۴ مشابه فقط برای مدت کوتاهی (۱۰ تا ۱۵ ثانیه) می‌توانند به

درمانگران می‌توانند برای کمک به رشد توانایی‌های شنیداری کودک، چندین الگوی کلی تربیت شنوایی را انتخاب کنند. این روش‌ها بیشتر در وضوح، انعطاف و مسیری که می‌پیمایند تفاوت دارند (جدول ۱). هر الگو برای کودک و یا درمانگر خاصی مناسب است و هر کدام، اصول ارتباط سازش‌پذیر را به شیوه‌ی متفاوتی بکار می‌گیرد.

روش طبیعی محاوره‌ای^۲

معمولاً کودک آسیب دیده‌ی شنوایی در کلاس درس می‌کوشد گفتار آموزگار را بوسیله‌ی تقویت کننده و با نگاه کردن به چهره و دهان او درک کند. با این حال ممکن است در طول روز هنگام صحبت با کودک احیاناً دهان آموزگار (در زمان برگرداندن سر برای گفتگو با دیگران یا حرکت برای نوشتن چیزی روی تخته) دیده نشود. در این زمان‌های کوتاه عدم وجود سرنخ‌های دیداری، صداهای گفتاری همچنان وجود دارند. اگر کودک علی‌رغم اینکه قسمت دیداری پیام گفتاری آموزگار نامشخص است یا دیده نمی‌شود، بتواند به درک گفتار ادامه دهد سودمندی بسیاری برایش دارد.

در حقیقت در این نوع موقعیت‌های طبیعی محاوره‌ای، تربیت شنوایی بسیاری از کودکان آسیب دیده‌ی شنوایی کارچندان دشواری نیست. اهداف چنین فعالیتی، تمرین گوش کردن در ضمن گفتار پیوسته^۳ و افزایش اعتماد به نفس کودک در

گفتار و تمرین درک مرتبط دنبال می‌کند. بنابراین در این روش درجه‌ی انعطاف پذیری حفظ می‌شود

۲. درمانگر ماهیت و مفهوم واژه‌ها و جملات را بر اساس فعالیت‌های تازه‌ی کلاسی انتخاب می‌کند

۳. تعداد کمی از خانه‌های کنارهم در جدول محرک/ پاسخ شرکت دارند (برای مثال، شناسایی واژه، شناسایی جمله و درک جمله).

روش سازماندهی شده (بکارگیری تکالیف ویژه‌ی محرک/ پاسخ)

۱. درمانگر تماماً بر طبق نیازهای ویژه‌ی هر کودک برای تمرین شنیداری، مجموعه محرک‌های صوتی گفتار را از پیش انتخاب، مواد آموزشی مرتبط را آماده و تکلیف را طرح ریزی می‌کند. ۲. توجه (که معمولاً با یک خانه در جدول محرک/ پاسخ نشان داده می‌شود) به یک مهارت ویژه‌ی گوش دادن جلب می‌شود (مثلاً تمایز عبارت).

برخی کودکان هنگامی که تشخیص می‌دهند با آنها درباره‌ی فعالیت یادگیری روزمره گفتگو می‌کنند، به‌طور آشکاری رفتار شنیداری‌شان را بهبود می‌بخشند و نیازمند سرنخ‌های دیداری کمتری هستند. هر موضوعی با گنجینه‌ی واژگان مشخصی مرتبط است و کودک ممکن است به‌طور معقول فقط انتظار تعداد معدودی پرسش و اظهار نظر را در آن چهارچوب داشته باشد. بیشتر کودکان در می‌یابند چگونه از موقعیت‌های بافتی برای محدود کردن انتخاب‌های شناسی استفاده کنند، بنابراین فهم‌شان را از آنچه گفته شد بالا می‌برند. برای مثال، در بافت جانوران جمله‌ی "بچه‌گره می‌دود" برای کودک قابل انتظارتر است تا جمله‌ی مبهم شنیده شده‌ی "بچه‌گره می‌کند".

گاه لازم است برای پی بردن به آنچه کودک فکر می‌کند شنیده، پاسخ تمایز را بدست آورید. کودک ممکن است تنها بخشی از پیام را بشنود یا بدتر از آن ممکن است بخش‌های صوتی نادرستی را

درستی گوش فرا دهند. اما بسیاری از کودکان آسیب دیده‌ی شنوایی با قابلیت^۵ شنوایی مشابه، در انجام تکالیف شنوایی بسیار ضعیف هستند. آنها هنگامی که با مشکلی روبرو می‌شوند، هم فاقد پشتکارند تا به تلاش ادامه دهند و هم اعتماد به نفس لازم را ندارند تا به‌طور منطقی حدس بزنند. در عوض تمایل دارند درخواست کنند و به وضوح دیداری/ شنیداری وابسته باشند. به هیچ وجه نمی‌توانید کودکان دچار آسیب شنوایی متوسط و یا شدیدی را پیدا کنید که بتوانند توانایی‌های درک شنیداری گفتار خود را با تکرار تمرین‌های ارتباطی کم فشار بهبود دهند. اگر کودک آسیب دیده‌ی عمیق شنوایی بیشتر آموخته شما کدام واژه‌ها یا عبارت‌ها را ممکن است در بافت ویژه‌ای ارائه کنید، این مهارت می‌تواند تا اندازه‌ای در او رشد یابد. به این معنا که کودک می‌تواند یاد بگیرد بخش‌های پیام را تنها بر اساس الگوهای مجزای تکیه‌ی واژه‌هایی که شما در بافت مشخصی بکار می‌برید، شناسایی کند: "مهرداد شمع روی ... را فوت کن".

جدول ۱: روش‌های کلی توییت شنوایی.

روش طبیعی محاوره‌ای

۱. درمانگر سرنخ‌های دیداری را حذف می‌کند و در حالی که بافت کلی و فعالیت‌های جاری را در نظر دارد با کودک به شیوه‌ای تا حد امکان طبیعی صحبت می‌کند. ۲. تمرین‌های درک شنیداری گفتار می‌تواند از هر خانه‌ی جدول محرک/ پاسخ انتخاب شود، مثلاً درک جمله (شکل ۸-۷). ۳. درمانگر با ارائه‌ی تمرین‌های شنیداری جبرانی به شیوه‌ای منظم (که از خانه‌های جدول منشأ می‌گیرد) خود را با پاسخ‌های کودک سازگار می‌کند (محرک و پاسخ را تغییر می‌دهد).

روش نسبتاً سازماندهی شده

۱. درمانگر تمرین شناسایی شنیداری را در مجموعه‌ی بسته به کار می‌برد، اما این فعالیت را با برخی روش‌های ابتدایی رشد

در حافظه‌ی شنیداری‌اش ذخیره کند و بعداً گنج شود (مثلاً استفاده از واژه‌ی کبابسرا به جای کتابسرا). با وجود این اگر برای تأیید درک، پیوسته خواهان پاسخ‌های تمایز باشید، ممکن است گفتگوهای درمانگر- کودک را قطع کرده و موجب غیرطبیعی شدن آنها شوید. بنابراین، باید بین رشد کامل زبان در کودک و علاقه‌ی رو به رشد به گوش دادن تعادل ایجاد کنید. به یاد داشته باشید کودکان دارای شنوایی طبیعی از ابتدا شکل‌های زبان را به طور کامل درک و تولید نمی‌کنند (بابا کار). آنها بالاخره می‌آموزند شکل‌های ناکامل نادرست‌اند و باید هجاهای اضافی بیان نشده را کامل کنند (بابا داره میره سر کار). کودکان شنوا گاه آنچه در گفتگو می‌شنوند را حدس می‌زنند و بعداً پی می‌برند آیا بدرستی حدس زده‌اند یا نه. اگر کودک آسیب دیده‌ی شنوایی به پرسشی پاسخ نادرست دهد یا دستوری را درست دنبال نکند، نخست می‌توانید به طور شنیداری و سپس در صورت لزوم به طور دیداری/ شنیداری او را تصحیح کنید.

این روش طبیعی محاوره‌ای مشابه گفتگوی تلفنی است. در هر دو حالت کودک اطلاعات را به طور صوتی و بدون شانس دیدن گوینده دریافت می‌کند. وقتی کودک در مجموعه‌ای از توانایی‌های پایه‌ی شنیداری اعتماد بنفس پیدا کرد، ممکن است بتواند برای برقراری ارتباط از تلفن نیز استفاده کند.

شکل ۱: روش محاوره‌ای تربیت شنوایی. وقتی کودک نقاشی می‌کند، آموزگار صرفاً به طور شنیداری پیشنهادهایی ارائه می‌کند.

کودک هنگام نقاشی صدای آموزگار را می‌شنود. آموزگار می‌تواند برای تکمیل نقاشی پیشنهادهایی به کودک بدهد (شکل ۱). کودک اگر پیشنهادها را بخرد، آموزگار را بفهمد، آنها را به کار می‌برد. برخی کودکان می‌توانند به سادگی به این نوع پیام‌های صوتی پاسخ دهند. امکان دارد آنها برای فهم پیام نیازی نداشته باشند همزمان هم آموزگار را ببینند و هم به او گوش دهند. با وجود این، ممکن است کودک تنها واژه‌های اندکی را شناسایی کند و پس از برگشتن به سمت آموزگار از او بخواهد آنچه گفته را تکرار کند. در چنین موردی، آموزگار می‌تواند هنگامی که کودک نگاه می‌کند و گوش فرا می‌دهد، آنچه را گفته تکرار کند و پس از آنکه کودک به نقاشی ادامه داد، با حذف لبخوانی گفته‌اش را تکرار یا دگرگویی کند. بنابراین کودک منحصراً بر الگوی صوتی پیامی که تازه مشاهده کرده تمرکز می‌کند. یا آموزگار ممکن است با هدف اینکه به کودک تمرین بیشتری در گوش دادن محتوای پیام بدهد، به طور متفاوتی اظهار نظر کند. این کار ممکن است فعالیتی غیررسمی باشد که در ضمن آن اعتماد به نفس کودک در گوش دادن افزایش می‌یابد.

بکارگیری روش محاوره‌ای

مثال ۱: آموزگاران ضمن بیشتر فعالیت‌های روزانه، می‌توانند به سادگی این روش را به کار ببرند. برای مثال معلم هنر ممکن است در کنار کودک بنشیند و از او بخواهد تصویری را نقاشی کند، بنابراین

کامل شد، کار کودک را مقایسه کنید. به کودک نشان دهید که به طور موفقیت آمیزی می تواند گفتار شما را صرفاً با شنیدن، درک و به دقت دستورهای گفته شده را دنبال کند.

مثال ۳: روش طبیعی محاوره‌ای هنگامی که کودک پشت نیمکت نشسته (مثلاً در کلاس ریاضی) نیز می تواند به طور کاملاً آسانی بکار رود. آموزگار می تواند بدون اینکه از کودک بخواهد سرش را بلند کند، نزد کودکان دیگر برود و درباره‌ی پیشرفت هر یک اظهار نظر کند و پرسش‌هایی بپرسد. به این معنا که می توانید پشت یا کنار کودک باستید و بکشید دستورهایی را بدون سرنخ‌های بینایی بدهید، اگرچه شاید گهگاه به سمت کاغذ اشاره کنید (شکل ۳). اگر بیشتر توضیح داده یا اشاره کرده‌اید که درباره‌ی کدام مورد صحبت می کنید، این کار مطمئناً درک گفتارتان را برای کودک آسان تر می کند. اگر در ابتدا کودک درک نکرد، گفتارتان را تکرار یا به طور واضح بیان کنید. سرانجام وقتی کودک توانست دستورتان را بر اساس سرنخ‌های صرفاً شنیداری دنبال کند، از کودک بخواهید چنین کند و بگویید از پافشاری‌اش خشنودید. این کار نه تنها کودک را آگاه می کند که او در حقیقت آنچه را گفته شده می شنود، بلکه اعتماد بنفس‌اش را برای فراگیری اطلاعات بالا می برد. کودک ممکن است برای تأیید، نیازمند تکرار زیاد تمرین باشد. با شکیبایی تکرار کنید و کودک را تشویق کنید گوش دهد، به ویژه اگر به نظر می رسد نسبت به تمرین علاقمند است. حمایت گر باشید. از کودک بخواهید فرصت را غنیمت بشمارد و جرأت پاسخ دادن به خود بدهد. توضیح دهید که اگر او نتواند درک کند، خشمگین یا نا امید نخواهید شد.

مثال ۲: درمانگر می تواند برای تمرین درک دستورهای گفته شده از روش اندک رسمی تری استفاده کند. نخست شیء کوچکی را بکشید یا بسازید و از دید کودک مخفی نگهدارید. سپس بدون اینکه به کودک اجازه‌ی لبخوانی دهید، آنچه را کشیده‌اید یا ساخته‌اید جمله به جمله توضیح دهید و کودک را همان طور که ساختار بتدریج کامل می شود، راهنمایی کنید. گنجینه‌ها و واژگان و ساختار جمله‌ای را انتخاب کنید که مطابق پاسخ‌های کودک و موفقیت او در تمرین باشد. هدف کمک به کودک است تا در حد امکان خانه، ماشین یا هر چیز دیگری را با ایما و اشاره و سرنخ‌های دیداری / شنیداری کمتری بسازد یا بکشد. پس از کامل شدن، کودک کارش را با اصل آنچه درمانگر ساخته یا کشیده مقایسه می کند (شکل ۲).

شکل ۲: درمانگر آنچه را که ساخته برای کودک با آسیب شنوایی توصیف می کند. وظیفه‌ی کودک آن است که به دقت گوش دهد و شیء همسانی مطابق دستورهای آموزگار درست کند.

بسیاری از کودکان ۶ و ۸ ساله می توانند توجه خود را به مدت ۲۰ تا ۳۰ دقیقه بر این تمرین حفظ کنند. فعالیت می تواند با یک شیء بسیار ساده یا اشیای پیچیده تر انجام شود. این تمرین برای افزایش اعتماد به نفس خردسالان بر توانایی شنوایی شان به خوبی مناسب سازی شده است. پس از آنکه تمرین

مثال ۵: در بسیاری از موارد، شما می خواهید با استفاده از روش طبیعی محاوره‌ای، تمرین صرفاً شنیداری را با تمرین دیداری / شنیداری ترکیب کنید. بنابراین اگر می خواهید کودک بتواند شکاف‌های بزرگتر موجود در بخش‌های دیدنی پیام گفته شده را درک کند، می توانید هنگام صحبت کردن سرنخ‌های دیداری‌تر را به طور منظم حذف کنید. به علاوه ممکن است این روش را برای کودکی که به توانایی‌های شنیداری اش اعتماد ندارد بکار ببرید (جدول ۲).

جدول ۲: با ملزم کردن کودک به گوش دادن به جمله‌ها یا عبارات‌های آشنا، همان‌گونه که روزانه آنها را در کلاس ارائه می کنید، می توانید به او کمک کنید تا اعتماد به نفس لازم را در درک شنیداری به دست آورد.

لطفاً تخته سیاه را پاک کن.
مداد رنگی قرمز (آبی، زرد) کو؟
دست‌هایت را شستی؟
ساعت چند است؟
حالا زمان استراحت است.
به جوجه‌ها غذا دادی؟
کتاب علوم (نقاشی، روخوانی) را بیار.

این روش به ویژه ممکن است در حوزه‌های موضوعی مشخصی قابل اجرا باشد. برای مثال ممکن است در آموزش مطالعات اجتماعی علی‌رغم این که غربالگری شنیداری پیشین نشان می دهد دانش آموزان خیلی کم می شوند و نیازمند تمرین شنیداری شناسایی واژه است، لازم باشد اطلاعات را به شکل جمله‌های کامل ارائه کنید. بسیاری از بخش‌های عبارت یا پرسش را می توانید با سرنخ‌های دیداری / شنیداری

شکل ۳: آموزگار کنار کودک می نشیند و برای فراهم کردن تمرین گوش دادن از روش محاوره‌ای استفاده می کند.

مثال ۴: هنگامی که والد و کودک در باغ وحش هستند، فرصت تربیت شنوایی می تواند ضمن گفتگو ایجاد شود. والد به جای گفتن "به من نگاه کن و ببین چه می گویم؟ آن یک زرافه است." می تواند پشت یا کنار کودک بایستد و در حالی که روی هر دو به جانور است، باشکيبایی درباره‌ی زرافه صحبت کند. نظیر چنین موقعیت‌های ارتباط شنیداری تصادفی و بدون سرنخ‌های گسترده‌ی بینایی هنگامی که والد و کودک تلویزیون تماشا می کنند یا در آشپزخانه بخت و پز می کنند، می تواند ایجاد شود (شکل ۴).

شکل ۴: مادر کنار کودک می نشیند و درباره‌ی اردک‌هایی که در برکه می بینند، صحبت می کند و بدون اینکه اجازه دهد کودک لبخوانی کند پرسش‌هایی می پرسد.

تلاش اخیرتان را در برقراری ارتباط شنیداری به شیوه ای خاص تجزیه تحلیل کنید. این نوع رفتار آموزشی را می توان با رفتار کارگردان فیلمی که صحنه ای را برای تغییر گفتگوهای بازیگران قطع می کند، مقایسه کرد.

برخی کودکان آسیب دیده شنوایی، دارای شنوایی کافی هستند تا بدون لبخوانی برای ۵ تا ۱۰ دقیقه متوالی (با ۵ خطی قابل ملاحظه) به گفت و شنود بپردازند

در کلاس درس اگر باقیمانده شنوایی دانش آموزان نسبتاً همسان است و آموزگار زمان زیادی برای راهبردهای جبرانی اختصاص نداده، حتی می توان ارتباط شنیداری تطبیقی را به صورت گفتگوی کلاسی در آورد. مثلاً در جریان یک بحث ممکن است با دهان پوشیده به کودک توضیح دهید « دختر عروسک بازی کرد». اگر کودک پاسخ دهد « پسر ماشین بازی کرد»، بنابراین می توانید به سرعت فعالیت ساده ای تمایز را انجام دهید، واژه های « پسر» و « دختر» و یا « عروسک بازی» و « ماشین بازی» را مقایسه کنید. پیش از ارزیابی مجدد درک کودک از عبارت اصلی، کودک باید گوش دهد و تعیین کند آیا این جفت ها یکسان هستند یا متفاوت. کل توالی جبرانی ممکن است حدود ۳۰ ثانیه طول بکشد، مشروط بر اینکه کودک با روش توالی که به طور معمول در هر سطح استفاده می شود آشنا باشد.

در نمودار ۱ مراحل مثال زده شده در بالا به طور خلاصه آمده است. معمولاً بسیاری از درمانگران در حالی که تمرین های درک شنیداری گفتار را با

ارائه کنید، اما هنگام تولید واژه های مشخصی می توانید با پوشاندن دهانتان سرخ های بینایی را حذف کنید. بنابراین در پاسخ به پرسش کودکی که می پرسد « اتیوپی کجاست؟» ممکن است بیشتر پاسخ « اتیوپی کشوری است در آفریقا» را به طور دیداری / شنیداری ارائه کنید، اما هنگام تولید آخرین واژه دهان خود را با کاردتی بپوشانید. اینگونه کودک به این مورد کلیدی در شرایط صرفاً صوتی گوش فرا خواهد داد. با توجه به بافت جمله، کودک آسیب دیده شنوایی ممکن است علی رغم این که « آفریقا» همخوان بسامد بالا دارد، بتواند « آفریقا» را شناسایی کند.

استفاده از راهبردهای سازش پذیر

پرداختن به هر یک از تمرین های پیشنهاد شده در جدول محرک / پاسخ به عنوان مهارت های سازنده توانایی درک سودمند است. بنابراین در صورت عدم درک کودک، می توانید به عنوان راهبرد آموزشی، منتخبی از تمرین های کشف، تمایز و شناسایی را به طور جبرانی و تکمیلی به ترتیب انجام دهید. به ویژه مهم است به کودک کمک کنید اختلاف بین ارتباط واقعی و تجزیه تحلیل مفصل شما و جبران خطاهای ارتباطی اش را دریابد. تغییرات سریع راهبرد بین سطوح محرک / پاسخ فقط در صورتی موفق خواهد بود که بتوانید به طور مطمئنی منظورتان را برای کودک توضیح دهید. "حالا نمی خواهد به پرسش پاسخ دهی، فقط بگو من چی گفتم؟ سه واژه ی آخر چه بود؟ آیا این دو واژه یکسان هستند؟" به علاوه لازم است سرخ های خاصی را به کار ببرید تا کودک بفهمد تصمیم دارید برای یک لحظه گفتگو را قطع و در عوض،

روش نسبتاً سازماندهی شده

حتی اگر کودک شنوایی قابل توجهی داشته باشد، برای اطمینان از موفقیت روش طبیعی محاوره‌ای باید آگاهانه از روش‌های تطبیقی استفاده کنید. به این معنا که باید هنگام برقراری ارتباط با کودک الگوی محرک/ پاسخ را به ذهن بسپارید و با تغییر دشواری تمرین‌های آتی شنیداری، با پاسخ‌های موجود کودک سازگار شوید. پیروی از روش محاوره‌ای، نیازمند درک روشن‌نشده‌ی گونه‌ای از الگوی ارتباط سازش‌پذیر، آگاهی از توانایی‌های درک گفتار و کنترل بر رفتار ارتباطی هر فرد است. از آنجا که برخی آموزگاران بی تجربه در آغاز نمی‌توانند تمامی این عوامل را بی‌درنگ مدیریت کنند و نیازمند روش تربیت شنوایی هدایت شده هستند، توالی کلاسی ساده شده‌ای (نمودار ۲) ایجاد شده است.

اگر کودک آسیب‌دیده‌ی شنوایی به پرستش پاسخ نادرست دهد یا دستوری را درست دنبال نکند، نخست می‌توانید به طور شنیداری و سپس در صورت لزوم به طور دیداری/ شنیداری او را تصحیح کنید

تقریباً هر فردی بدون توجه به تجربه‌ی آموزشی می‌تواند با دنبال کردن این طرح نسبتاً سازمان‌دهی شده به طور موفقیت‌آمیزی به تربیت شنوایی پردازد.

این نوع تربیت شنوایی از روش گفتگوی طبیعی قدری رسمی‌تر است، اما باز هم می‌تواند به عنوان فعالیتی باز^۷ سازمان‌دهی شود. هدف این روش فراهم کردن تمرین گوش دادن به خودی خود

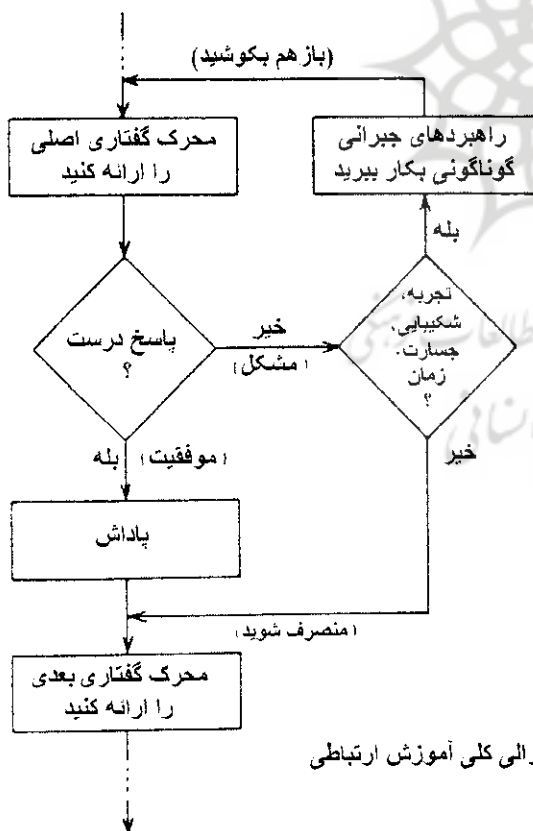
گفتگو ترکیب می‌کنند از آن پیروی می‌کنند. شما می‌توانید برای حذف سرخ‌های بینایی، دهانتان را بپوشانید و سپس دستور یا پرسشی را به کودک ارائه کنید. اگر کودک به درستی به این آزمون شنیداری غیررسمی پاسخ دهد، به خاطر درک موفق گفتار به او پاداش داده و به گفتگوی صوتی ادامه دهید. اگر کودک پیوسته بدون هیچ مشکلی گفتار شما را در سطح خاصی از واژگان یا پیچیدگی نحوی که انتخاب کرده‌اید درک کند، می‌توانید با ارتباط صوتی را در آن سطح حفظ کنید یا آگاهانه با جایگزین کردن واژه‌های تازه یا ساختارهای زبانی دشوارتر خود را با موفقیت کودک هماهنگ کنید.

اگر برعکس کودک در درک پیام صوتی مشکل داشته باشد و پاسخ نادرست دهد یا نتواند پاسخ دهد، موقعیت را تجزیه تحلیل کنید و تصمیم بگیرید آیا باید خطای شنیداری را نادیده بگیرید و صرفاً به گفتگو ادامه دهید یا بهتر است آموزش‌های جبرانی را آغاز کنید.

تصمیم شما به تجربه‌ی تربیت شنوایی تان و مقدار زمان موجود وابسته است. شما ممکن است با مشکل ارتباط شنیداری به چندین شیوه برخورد کنید: با تکرار تمام یا قسمتی از گفته، واضح کردن یا تأکید بر برخی جنبه‌های تولید، کاهش پیچیدگی گنجینه واژگان یا زبان پیام، تعبیر تازه‌ای از بافت موقعیت یا با اجازه دادن به درک بینایی تمام یا بخشی از گفته. وقتی شما هنگام تمرین، پیچیدگی محرک و یا شیوه‌ی پاسخدهی را تغییر می‌دهید و در نهایت آزمون مجددی انجام می‌دهید یا درک کودک را از گفته‌ی اصلی تان بازنگری می‌کنید ممکن است این چرخه‌ی جبرانی را چندین مرتبه تکرار کنید.

توانایی‌های شنوایی کودکان و تجربه‌ی پیشین‌شان بر تمرین‌های گوش‌دادن از این نوع وابسته است^{۱۰}. اگر الگوی جمله‌ها به اندازه‌ی کافی با هم متفاوت باشند، حتی کودکان دچار آسیب عمیق شنوایی به آسانی می‌توانند در این فعالیت درکی مشارکت کنند. برای اینکه تعیین کنید اختلاف در الگو و محتوا چگونه برعلاقه، انگیزه و موفقیت‌نهایی شنیداری کودکان اثر می‌گذارد، باید از جمله‌هایی با شباهت‌های متفاوت استفاده کنید.

نمودار ۱: رویدادهای اصلی و تصمیماتی که در آموزش شنوایی رخ می‌دهند.

توالی کلی آموزش ارتباطی

نیست، بلکه هدف اصلی آن کمک به کودک در بکارگیری زبان گفتاری به همراه تجربه‌های اخیر در خانه یا کلاس درس است.

توالی کلاسی ساده شده

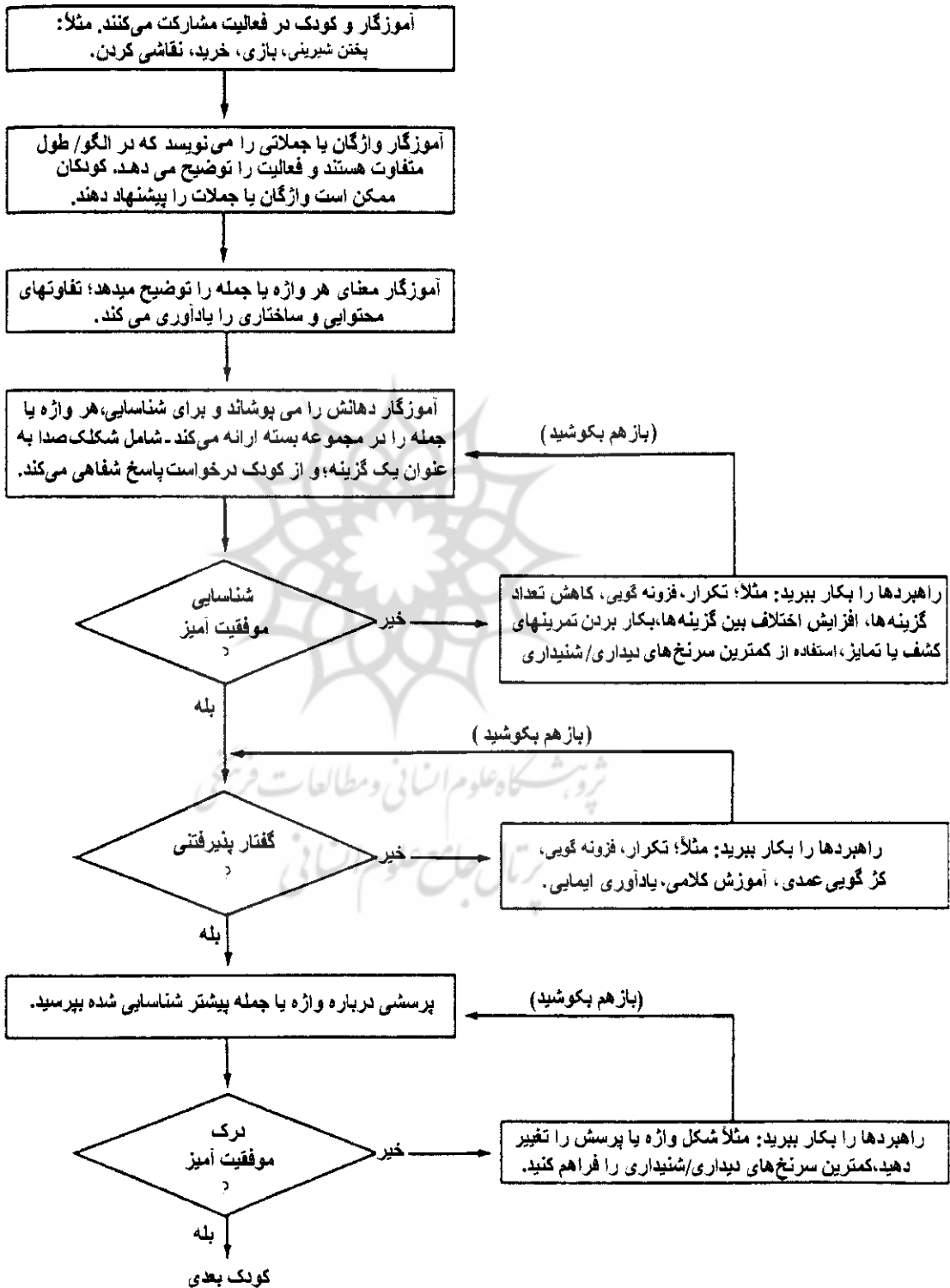
اجازه دهید به مراحل نمودار ۲ نگاهی بیندازیم. نخست، آموزگار باید همراه با کودکان در چند نوع فعالیت شرکت کند. این کار می‌تواند به شکل گردش علمی و از پیش طراحی شده (مثلاً بازدید علمی از کارخانه‌ای نزدیک) یا فعالیتی بسیار تصادفی و پیش‌بینی نشده (بیرون رفتن از کلاس هنگام زنگ تفریح، بازی در حیاط و بازگشت به کلاس) باشد، که حتی ممکن است تصور شود به عنوان موضوع برای تربیت شنوایی مناسب نیستند. پس از تجربه‌ی مشترک، شما باید درباره‌ی آن با کودکان صحبت کنید. بسته به اینکه چقدر وقت دارید، ممکن است توضیح دهید چه روی داده، یا می‌توانید از کودکان بخواهید آنچه را دیده‌اند را تعریف کنند.

تقریباً هر فردی بدون توجه به تجربه‌ی آموزشی می‌تواند با دنبال کردن این طرح نسبتاً سازمان‌دهی شده به طور موفقیت‌آمیزی به تربیت شنوایی بپردازد

بر پایه‌ی این بحث، مجموعه‌ای از جملات توصیفی را بنویسید که در طول پیچیدگی، زیر و بمی، الگوی شدتی، گنجینه‌ها و واژگان و غیره با هم تفاوت دارند تا شناسایی آنها صرفاً با شنوایی نسبتاً آسان شود. مقدار تفاوت صوتی جملات، به

نمودار ۲: مراحل ساده شده ی تربیت شنوایی در کلاس

با وجود این ممکن است در زمان‌های دیگر جمله‌ها را بر اساس الگو و ساختار دسته بندی کنید (همانند جدول ۵). با این روش، کودکان دچار آسیب عمیق شنوایی می‌توانند دسته بندی الگوی جمله‌ها را تمرین کنند، در حالی که کودکان دچار آسیب شنوایی متوسط و شدید که واژه‌های سازنده‌ی جمله را بخوبی تشخیص می‌دهند، می‌توانند شناسایی جمله‌های خاص را تمرین کنند.

جدول ۴: مجموعه‌ای از جمله‌های نوشته شده برای استفاده در تکلیف شناسایی شنیداری. این جمله‌ها برای نشان دادن تفاوت الگو و طول شکل گرفته و مرتب شده‌اند.

۱. هما خندید.
۲. شادی ۸ سال دارد.
۳. دیشب باران شدیدی بارید.
۴. سارا علاقه‌ی زیادی به اسب‌ها دارد.
۵. دریاچه‌ی خزر بزرگترین دریاچه‌ی جهان است.
۶. جام جهانی فوتبال هر چهار سال یک بار برگزار می‌شود.
۷. بچه‌ها هر روز ساعت ۸ پیش از رفتن به مدرسه ناشتایی می‌خورند.

جدول ۵: مجموعه‌ای از جمله‌هایی که بر طبق الگوی شدت دسته‌بندی شده‌اند. (a) الگوی نشکسته (b) تکیه بر واژه‌ی نخستین که با مکث مختصری دنبال می‌شود (c) عبارت اولیه، که با مکث مختصری دنبال می‌شود. کودکان ممکن است شناسایی شنیداری جمله‌های خاص یا دسته‌بندی جمله‌ها را به گروه‌های کلی الگو تمرین کنند.

- (a) (_____)
- بچه‌ها در حیاط مدرسه مشغول بازی هستند.
 هوا امروز آفتابی است.
 کتاب دوست خاموش آدمی است.
 ما دیروز برای دیدن جانوران به باغ وحش رفتیم.
- (b) (_____)(_____)
- هی! یادت رفت در را ببندی.
 آه! کیفم را در خانه جا گذاشتم.

علاوه بر جمله‌ها، ممکن است بخواهید واژه‌های مهم مانند نام کودکان یا اشیایی که نقش مهمی در فعالیت بازی می‌کنند را در مجموعه بگنجانید. تمامی واژه‌ها و جمله‌ها باید شمرده شوند و یکی از گزینه‌ها باید خالی باشد (آموزگار دهانش را می‌پوشاند، شکلک صدا را ایجاد اما صدایی تولید نمی‌کند^۱). در برخی موارد ممکن است بخواهید جمله‌ها را با کمی توجه نسبت به طول یا الگو همانند جدول ۳ بسازید. در این مورد برای فهرست کردن جمله‌هایی که در تعداد هجا و مفهوم تفاوت دارند، کمی تلاش لازم است. در مثال‌های دیگر ممکن است برای اهداف خاص بخواهید جملات را با دقت بیشتری بسازید. این کار نیازمند زمان و کوشش بیشتری است. جدول ۴ مجموعه‌ای از جملات را ارائه می‌کند که برای تمرین اختلاف طول، استفاده می‌شوند (دست کم بر حسب طول پیام تایپ شده). این شکل پاسخ وقتی در جلو کودک قرار داده شود، به روشنی تغییر تدریجی طول را در مجموعه‌ی پاسخ نشان می‌دهد.

جدول ۳: مجموعه‌ای از واژه‌ها و جمله‌های یک داستان تجربه شده که برای تربیت شنوایی در نظر گرفته شده است. این مجموعه شامل محرک‌های صوتی است که الگوهایشان کاملاً با یکدیگر متفاوت است. حتی اگر کودک آسیب دیده‌ی شنوایی تنها بتواند واژه‌ها را کشف کند، باید بتواند این مواد را بدون مشکل شناسایی کند.

- ما بیرون رفتیم**
۱. هرچند باران بارید، ما برای تعطیلات آخر هفته بیرون رفتیم. (جمله‌ی بلند)
  ۲. بچه‌ها خیس شدند. (جمله‌ی کوتاه)
  ۳. پرنده‌ی روی درخت نشست. پرنده شروع به خواندن کرد. (دو جمله‌ی کوتاه)
  ۴. (شکلک صدا^۱)
  ۵. باران (واژه‌ای دو هجایی)
  ۶. ابر (واژه‌ای تک هجایی)

که رویداد یا شیء ای را نشان می‌دهد، در کنار هر واژه یا جمله بکشید. ممکن است واژه‌های کلیدی را، هم برای کودکی که می‌تواند بخواند و هم برای کودکی که نمی‌تواند بخواند یادآوری کنید. برخی کودکان ممکن است بتوانند واژه‌های کلیدی و نه کل جمله را به روانی بخوانند. در هر حال بهترین راه، توضیح مختصر محتوا و ساختار تمام جمله‌ها است، چرا که بیشتر کلاس‌ها شامل کودکانی با گستره‌ی متفاوتی از توانایی‌های شنیداری هستند.

پس از توصیف محتوا/ ساختار می‌توانید توضیح دهید چرا فکر می‌کنید این بخش‌های نوشته شده با در نظر گرفتن تجربیات مشترک کلاسی (که به توضیح آنها می‌پردازید) انتخاب‌های مهمی هستند. حتی ممکن است این تجربیات را به عنوان فعالیت رشد زبان، گسترش داده و ارائه کنید. تصمیم با شماست که در این مرحله چه مقدار وقت صرف کنید.

برخی آموزگاران می‌توانند از هر رویداد عادی که از پیش طرح ریزی نشده بهره برداری کنند، حتی از قدم زدن معمولی و توصیف این تجربه، فعالیت تربیت شنوایی فراهم سازند. این کار زمانی امکان پذیر است که کودک با فعالیت‌های گوش دادن آشنایی کلی به دست آورد، روش‌های آموزشی ویژه‌ای که آموزگار به کار می‌برد را بیاموزد و بتواند چیزهایی را که از او انتظار می‌رود پیش‌بینی کند. به این معنا وقتی کودکان می‌بینند شما مجموعه‌ای از جملات را روی تخته می‌نویسید، می‌فهمند که زمان صحبت درباره‌ی تجربه‌ی تازه‌ای است و سپس به شما که به اختصار رویدادها را توصیف می‌کنید گوش می‌دهند.

وقتی جمله‌هایی را که می‌خواهید برای تمرین

آخ! به سرم ضربه ی سختی خورد.
وای! تمام ظرف ها را شکستی.
(c) ( ) ( )
زنگ می زند، درو باز کن.
هوا سرده ، درو ببند .
کم بخور ، همیشه بخور .
دیر شد ، عجله کن .

بسیار سودمند است پیش از آغاز تمرین گوش دادن، اختلاف‌های موجود در ساختار و محتوای جمله‌ها را به کودکان (بویژه کودکان دچار آسیب عمیق شنوایی که بر درک الگو وابسته‌اند) نشان دهید. راه‌های گوناگونی برای انجام این کار وجود دارد. تا جایی که به ساختار مربوط است می‌توانید برای جمله‌های مرکب از گج‌های رنگی برای مکث بلند پایان جمله، و ویرگول برای مکث کوتاه و نیز جای خالی (بدون صدا) استفاده کنید. در زیر واحدهای اصلی برای تأکید شدت الگوها می‌توان خط کشید. برای مثال، خط بلند نشانه‌ی جمله‌ی بلند و دو خط کوتاه نشانه‌ی واژه‌ی دوهجایی است. ممکن است علامت تکیه را نیز بیفزایید، هرچند برخی خردسالان معنای آن را نمی‌دانند. با وجود این تقریباً تمام کودکان می‌آموزند که طول خط، هم تراز با دیرش است. وقتی جملات را برای کودکان می‌خوانید علامت‌های ویژه‌ای را نمایش دهید؛ هنگامی که واژه‌ها را می‌گویید دهانتان را پوشانید و دستتان را زیر جمله حرکت دهید، هنگامی که می‌خواهید مکث کنید یا به نقطه می‌رسید دستتان را بالا آورید تا نشان دهید باید "صحبت را در اینجا متوقف کنید".

به علاوه، مهم است حتی به کودکان دارای کمترین ظرفیت شنوایی، محتوای جملات یا واژه‌های خاص را توضیح دهید. از این رو می‌توانید تصویری

برخی طولانی اند در حالی که برخی ممکن است از واژه‌های دشوار تشکیل شده باشند. عامل دیگر مقدار زمان یادگیری این فعالیت است.

پس از اینکه کودک چندین بار برای بهبود گفتار کوشید، بفهمید آیا می‌تواند به پرسشی در رابطه با جمله پاسخ دهد یا خیر. مثلاً اگر واژه‌ی کفش را بیان کردید و کودک آن را به درستی شناسایی کرد، پس از آن ممکن است پرسید کفش‌هایت چه رنگی است؟ اگر کودک بتواند به پرسش پاسخ دهد نوبت را به کودک دیگری دهید. اما اگر کودک نتواند به پرسش پاسخ دهد باید راهبردهای گوناگونی را بکار ببرید: مثلاً شکل پرسش را تغییر دهید یا سرخ‌های بینایی فراهم کنید تا کودک به درستی پاسخ دهد. سپس نوبت را به کودک بعدی دهید.

اگر این روش را دنبال کنید می‌توانید این فعالیت نسبتاً ساختگی را به نوعی گفتگوی ساده تبدیل کنید. از آنجا که زمان صرف شده برای هر کودک متفاوت است، می‌توانید به همگی آنها برای چند دقیقه توجه نمایید. اگرچه ممکن است چندین هفته طول بکشد تا برخی کودکان به ویژه کودکان کوچک‌تر این مراحل را بیاموزند. پس از یک هفته تمرین، احتمالاً در کاربرد و سازگاری با این روش اعتماد زیادی بدست خواهید آورد.

سخت‌ترین چیزی که آموزگار باید بیاموزد این است که چگونه جملات را بنویسد و یا واژه‌هایی را که متفاوت به نظر می‌رسند، برای کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی انتخاب کند. اگرچه به نظر می‌رسد جمله‌های نوشته شده‌ی شما طول یا الگوی متفاوتی دارند، گاهی اوقات کودکان در شناسایی آنها با مشکل روبرو می‌شوند. بنابراین، دانستن این نکته

ارائه کنید، نوشتید از دانش‌آموزان بخواهید به این جملات گوش دهند. شما ممکن است با انتخاب یک کودک که شنونده باشد، این کار را به طور مؤثرتری انجام دهید. به کودکان دیگر نیز بگویید گوش دهند و داوری کنند آیا آن کودک درست عمل می‌کند یا نه. وقتی این کودک به جلوی کلاس می‌آید دهانتان را پوشانید و یکی از نمونه‌های گفتاری را بگویید؛ پس از آن کودک نیز می‌کوشد تا در حد امکان جمله را درست تکرار کند. از شاگردان کلاس پرسید آیا کودک جمله‌ی گفته شده را درست تکرار کرده است یا نه. اگر او خطای شناسایی داشته باشد، باید راهبردهای جبرانی را به کار ببرید. جمله را دوباره بگویید و از کودک بخواهید با دقت بیشتری گوش دهد یا جمله را با فزونه گویی بیان کند. در برخی موارد ممکن است ضروری باشد تعداد گزینه‌های پاسخ را کاهش دهید. ممکن است به کودک بگویید فقط از سه جمله‌ی بالا یکی را انتخاب کند، یا سه گزینه‌ی پایینی را به عنوان یادآوری پوشانید. در صورت لزوم نیز ممکن است سرخ‌های تولیدی قابل دیدن (لبخوانی) فراهم کنید (اگر کودک در این حالت به درستی پاسخ دهد، در تمرین شنیداری موفق نشده، اما دست کم نوع درست پاسخ را آموخته). به طور خلاصه باید به سرعت چندین راهبرد را امتحان کنید تا کودک بتواند واژه یا جمله را شناسایی و تکرار کند.

سپس باید تصمیم بگیرید آیا وقتی واژه یا جمله را تکرار می‌کنید، گفتار کودک قابل قبول است یا نه. این تصمیم به گونه‌ای اختیاری است چرا که معیار شما روز به روز و از کودک به کودک تغییر می‌کند. کیفیت گفتار کودک نیز به جملات وابسته است،

شما به عنوان یک درمانگر می‌توانید خیلی ساده بر اساس مشاهده‌های مکرر از رفتار شنیداری کودک، مهارت‌های ابتدایی گوش دادن را انتخاب کنید (جدول ۶).

جدول ۶: نمونه تمرین‌های سطوح مهارت شنوایی

آگاهی از صدا ساده‌ترین مرحله از ۴ مرحله‌ی سطح مهارت شنوایی است. در خلال مرحله‌ی آگاهی شنیداری که معمولاً تنها در شیرخواران، نوزادان و خردسالان انجام می‌شود، شما ممکن است منبع و معنای صدا را نشان دهید و هنگامی که کودک به صدا پاسخ می‌دهد او را تشویق کنید. برای مثال، شما ممکن است بگویید:

✓ " صدای بلندی را می‌شنوم (به بالا اشاره کنید). نگاه کن یک بالگرد است."

✓ " صدای سیاهش است. حتماً دارد می‌آید. گوش بده." در فعالیت‌های معمول سطح دوم تربیت شنوایی (تمایز)، ممکن است نخست لازم باشد خردسال صداهای کلی را تمیز دهد. در جلسه‌ی تربیت شنوایی، ممکن است از کودک خواسته شود هجاها، واژه‌ها، عبارت‌ها و جمله‌های کوتاه و بلند (ماشین می‌گه بیب و گاو می‌گه مووووووووو) یا واژه‌های آهسته و بلند را تمیز دهد. برای مثال: "بچه خوابیده" در برابر "بچه می‌خندد." دیگر تمایزها ممکن است اغلب با اسباب بازی‌هایی مانند خرس عروسکی تمرین شوند:

✓ (پیوسته در برابر منقطع) "سوت می‌گه اییییی و طبل می‌گه بوم بوم بوم."

✓ (یک در برابر دو) "سگ می‌گه هاپ هاپ و گربه می‌گه میو-میو."

✓ (آهسته در برابر سریع) "این ماشین آهسته میره، پت... پت... پت، این ماشین تند میره، پت پت پت."

در تمرین شناسایی برای کودکان بزرگتر می‌توانید از کارت‌های بازی و بازی‌های صفحه‌ای استفاده کنید و در تمرین درک می-توانید داستانی را خوانده، سپس پرسش‌هایی درباره‌ی آن از کودک پرسید.

لازم است آن گونه که یک جمله یا واژه در نوشتار به نظر می‌رسد، ضرورتاً آن چیزی نیست که کودک درک می‌کند (برای مثال، خانه ممکن است به صورت واژه‌ی تک هجایی درک شود). به علاوه، برای تفاوت گذاری بیشتر بین آنها، مجموعه جمله‌ها را بازنویسی کنید و سپس به طور تجربی ببینید آیا این کار به کودک کمک می‌کند آنها را شناسایی کند یا خیر.

روش سازماندهی شده (تکالیف ویژه‌ی محرک/ پاسخ)

اگرچه به نظر می‌رسد برخی فعالیت‌های تمرینی عادی و بازی‌های گوش دادن ارتباط کمی با گفتگو دارند، می‌توانند ارزش چشمگیری برای ارتباط شنیداری گفتار داشته باشند. ممکن است انتخاب این تمرین‌ها به این دلیل باشد که درمانگر، تجربه‌ی تربیت شنوایی بسیار اندکی دارد و ممکن است بخواهد از فعالیت‌های به دقت از پیش طراحی شده‌ی هدایت شده استفاده کند. هدف دیگر این تکالیف ویژه، تمرکز بر مشکلات شنیداری ویژه‌ای است که کودک پیوسته نشان می‌دهد (مانند ناتوانی در کشف همخوان‌های سایشی بی‌واک، تمایز واژه‌ی "باد" از "بید"). در کلاس درس ممکن است آموزگار بخواهد تکالیف خاص گوش دادن را در زمان‌هایی که به ویژه برای تربیت شنوایی انفرادی یا گروهی اختصاص داده است، تمرین کند. در اینجا هدف ارتباط روان از راه گفتار نیست، بلکه تمرین مهارت‌های ویژه‌ی گوش دادن است و آموزگار نیز ممکن است مایل باشد از این زمان، همزمان برای افزایش اعتماد به نفس خود (به عنوان مربی شنوایی) و کودک (به عنوان یک شنونده) استفاده کند.

تمرین‌های آگاهی از صدا

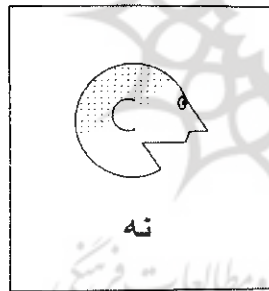
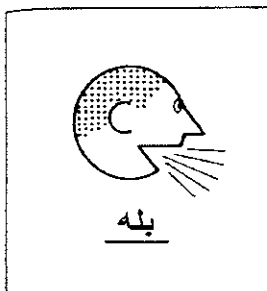
به نظر می‌رسد برخی کودکان حتی با سمعک نمی‌توانند هیچ بخشی از گفتار را با اطمینان کشف کنند. عده‌ای دیگر قادرند واژه‌ها و برخی همخوان‌ها را تنها زمانی کشف کنند که با صدای بلند تولید شوند. در هریک از این شرایط، دادن تمرین‌هایی برای درک سطح کشف به کودک سودمند است. تمرین کشف، چندین هدف دارد: برای تعیین اینکه آیا سمعک به درستی کار می‌کند، کمک به کودک تا خود بیاموزد آیا سمعکش کارکرد درستی دارد و برای آماده کردن کودک برای فعالیت‌های شنیداری سطح بالاتر.

البته ما نمی‌توانیم حساسیت کودک به صداها را تغییر دهیم، بلکه می‌کوشیم تمایل کودک در پاسخ به صداها را ضعیف را افزایش دهیم و بنابراین موجب رشد اعتماد بنفس در او شویم. بنابراین یکی دیگر از اهداف اصلی آگاهی از صدا، کمک به درمانگر است تا به اثراتی که بلندی و زیر و بمی صدای او و فاصله اش از کودک بر روی توانایی کشف گفتار کودک دارد، پی ببرد. همچنین درمانگر ممکن است صرفاً برای اینکه به کودک کمک کند تا با روش کلی کشف آشنا شود این مهارت را تمرین کند، در نتیجه این تمرین می‌تواند در مواقع دیگری نیز به کار رود.

سرمشق دادن تمرین کشف مستلزم قراردادن دو تصویر چهره که یکی انگار صدا تولید می‌کند در جلوی کودک است (شکل ۵). با تکرار و تمرین، خردسال تشخیص می‌دهد هر زمان درمانگر این نمادها را ارائه کند از او نیز خواهد پرسید آیا چیزی شنیده یا نه؟ در کودکان بزرگتر می‌توان از شکل نوشتاری واژه‌های "بله"

و "نه" به تنهایی استفاده کرد. پس از تکرار تمرین در مجموعه تکلیف، گاه لازم می‌شود تمرین کشف را به طور ناگهانی ارائه کنید. برای مثال، اگر مشکوک شدید سمعک (دستگاه کاشت حلزون شنوایی) کودک به درستی کار نمی‌کند به سرعت می‌توانید با تمرین کشف گفتار، آن را بررسی نمایید.

درمانگران همیشه باید جلسه‌های تربیت شنوایی را با تمرینی که کودک بتواند در آن موفق شود به پایان برسانند. هدف از این کار حفظ نگرش مثبت در کودک است. برای برخی کودکان تنها فعالیت موفق گوش دادن، کشف گفتار است، بنابراین می‌توانید تمرین‌های کشف را برای این هدف به کار ببرید.

شکل ۵: تصاویر بله و نه که در ارزیابی توانایی کشف واج در کودکان به عنوان نشانه‌ی پاسخ مورد استفاده قرار می‌گیرند.

درمانگر ممکن است از همان چهارچوب کلی که ضمن غربالگری درک گفتار به کار می‌رفت، استفاده کند. یعنی تصویر "بله" و "نه" را جلوی کودک قرار دهید و از او بخواهید هنگامی که محرکی را از پشت کارتی ارائه می‌کنید (با صدا یا بدون صدا) به یکی اشاره کند. البته برای تنوع ممکن است پاسخ‌های دیگری را نیز بپذیرد. مثلاً

شما دو محرک یا بیشتر را ارائه می‌کنید و از کودک می‌خواهید نشان دهد آیا آنها یکسانند یا متفاوت. در این مورد هم چندین روش وجود دارد: برای مثال، دهانتان را بپوشانید و دو واژه یا واج را پی در پی بگویید. هنگامی که صحبت می‌کنید با دستتان به راست و چپ اشاره کنید، بگونه‌ای که برای هر ماده‌ی آموزشی مکانی را در فضا ایجاد کرده‌اید. نخست به سمت راست خود (سمت چپ کودک) و سپس به سمت چپ تان (سمت راست کودک) اشاره کنید. آنگاه از کودک بپرسید آیا آنها یکسانند یا متفاوت. برای برخی کودکان ممکن است لازم باشد پرسش را به طور متفاوتی بپرسید؛ آیا آنها یکسانند یا یکسان نیستند؟ برای خردسالان ممکن است لازم باشد که نخست با اشیای همانند و غیرهمانند که در دو مکان قرار گرفته‌اند تمرین کرد. در تمرین تمایز ارائه‌ی بیش از دو ماده نیز برای مقایسه امکان پذیر است. برای سه ماده، دهانتان را بپوشانید و محرک صوتی را ارائه کنید. دوباره بگونه‌ای اشاره کنید انگار هر کدام را در مکان خاصی در فضا قرار می‌دهید. (برای مثال نخستین موردی را که بیان می‌کنید در سمت راست، دومی را در جلو و سومی را سمت چپ خود در فضا نشان دهید. دو مورد از سه تحریک باید یکسان و یکی باید متفاوت باشد مثلاً / آ / - / او / - / آ / ؛ با - با - با ؛ فرودگاه - فرودگاه - فرودگاه). سپس از کودک بپرسید کدامیک متفاوت است. پاسخ نباید حتماً شفاهی باشد، فقط اشاره به یک محل خاص کافی است. این تمرین ممکن است کمی دشوارتر از تمرین دو ماده باشد چراکه کودک باید مدت زمان بیشتری گوش فرا دهد و پیش از پاسخ، مطالب بیشتری را بخاطر بسپارد.

ممکن است از کودک بخواهید هر زمان محرک گفتاری را شنید انگشتش را بالا ببرد، مهره‌ای را در سبد بیندازد، بله و خیر بگوید و غیره. به طور طبیعی درمانگر نباید در سطح آگاهی زمان زیادی صرف کند. در اصل این روش حین فعالیت شناسایی یا درک، زمانی که به نظر می‌رسد مشکل شنوایی کودک ناتوانی در کشف یک واج، هجا یا واژه است، نیز کاربرد دارد (مثلاً واژه‌ی "تا" در "من تا مدرسه رفتم"). سپس کشف آن واژه و شاید واژه‌های دیگری را که دارای همان واژه هستند تمرین کنید (ما، با، پا، ...). سطح زیر و بمی صدا و فاصله‌ی خود را از کودک برای تعیین شرایطی که در آن کودک بتواند واج، هجا یا واژه را در پرسش کشف کند تغییر دهید. به علاوه باید توضیح دهید و ثابت کنید که واج / آ / همراه صدایی است که کودک در حقیقت آن صدا را در شرایط مشخص کشف کرده (سر و صدای محیطی پایین، فاصله‌ی کم، صدای بلند درمانگر، کارکرد درست افزازه‌ی گوش دادن) و اینکه او نیز باید واژه را با صدا تولید کند در غیر این صورت افراد شنوا قادر به فهم نخواهند بود (ممکن است بخواهید روش تمرین را معکوس کنید. بنابراین شما نقش شنونده را برعهده می‌گیرید. کودک واج، هجا یا واژه را ارائه می‌کند و شما نشان می‌دهید که وقتی کودک ماده‌ی آموزشی را تولید می‌کند، می‌توانید آن را کشف کنید یا خیر).

تمرین‌های تمایز شنیداری

هدف اولیه‌ی تمرین تمایز، فراهم کردن تمرین جبرانی گوش دادن در زمانی است که شناسایی یک ماده‌ی آموزشی برای کودک دشوار است. در اینجا

تمرین‌های شناسایی شنیداری

برخی از کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی بدون سرنخ‌های بینایی در شناسایی واژه‌ها یا جمله‌ها و عده‌ای دیگر در درک دستورها یا پاسخ به پرسش‌ها با دشواری مواجه می‌شوند. هر دو گروه ممکن است نیازمند تمرین شناسایی مواد گفتاری از نوع خاصی باشند. در مورد نخست، کودک برای بالا بردن عملکرد به سطح بالاتر، نیازمند تمرین بازشناسی است. در مورد بعدی، کودک در سطح بالای عملکرد شنیداری دچار مشکل است و درمانگر بیشتر علاقمند است تا منبع مشکل (مثلاً طول واژه / جمله، مفهوم واژه، یا نحو) را کشف کند.

محرک‌های واقعی (آنچه درمانگر برای شناسایی به کودک می‌گوید) به نیازهای شنیداری منحصر به فرد کودک بستگی دارد. تمرین را با هر یک از مواد زیر می‌توان ترتیب داد:

- ✓ زیر و بمی صدا
- ✓ واژه‌ها
- ✓ همخوان‌ها، ترکیبات همخوان‌ها
- ✓ واج در بافت هجا یا واژه
- ✓ هجا به تنهایی یا در بافت واژه
- ✓ واژه‌ها به تنهایی، در عبارات یا در بافت جمله
- ✓ عبارات به تنهایی یا در بافت جمله
- ✓ جملات به تنهایی یا در بافت گفتار پیوسته
- ✓ گفتار پیوسته (داستان، آواز، شعر)

نوعاً برای ایجاد بافت در فعالیت گوش دادن، مجموعه‌ای از مواد آموزشی مانند سیاهه‌ای از هجاها (مانند/بی، بو، پی، پو /) را بنویسید، مجموعه‌ای از اشیا را برای نامیدن ارائه کنید (توت، توپ، سوت) یا تصویری از مجموعه جملات گفته شده (فروشگاه، غذاخوری، ورزشگاه، روزنامه فروشی) را آماده

در روش دیگر ممکن است دهانتان را بپوشانید و صدای ممتدی را که در فاصله‌های نامشخص کیفیت‌اش تغییر می‌کند، ارائه کنید. برای مثال این صدا می‌تواند واژه‌ای که زیر و بمی (| | | | | | | | | |) یا کیفیتش تغییر می‌کند (/ | | | | | | | | /) یا واژه‌ای که بارها و بارها تکرار می‌شود و در فاصله‌های خاصی تغییر می‌کند (باد، باد، باد، بید، باد، باد) باشد. وظیفه‌ی کودک آن است که وقتی تغییر را شنید به گونه‌ای (مثلاً با حرکت دستش، اشاره به نماد متفاوت، یا گفتن " حالا ") نشان دهد که صدا تغییر کرده است.

به‌علاوه برای کاهش نیاز به حافظه می‌توانید تمرین تمایز را به گونه‌ای ارائه کنید که کودک در هر زمان تنها به یک محرک صوتی گوش فرادهد. نخست دو واج، واژه یا عبارتی که کودک را گیج می‌کنند بنویسید، سپس دهانتان را بپوشانید، به یکی از آنها اشاره کنید و یکی از آن دو را بگویید. از کودک پرسید آیا آنچه گفته‌اید و به آنچه اشاره کرده‌اید یکسانند یا خیر. او باید پاسخ دهد بله یا خیر. بطور مشابهی واژه‌ها ممکن است به شکل تصاویر چسبانده شده بر کارت ارائه شوند. یک تصویر بردارید (ماشین قرمز). دهانتان را بپوشانید نام تصویر یا نام دیگری را بگویید (ماشین قرمز، دوچرخه‌ی آبی). سپس تصویر را پایین بیاورید و از کودک پرسید آیا آنچه شنیده با آن تصویر یکسان است یا خیر؟ آیا شما تصویر را به درستی نام برده‌اید؟ برای بیشتر کودکان این کار یک بازی تفریحی است. بسیاری از کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی که نمی‌توانند به درستی واژه‌های گفته‌شده را با اشاره شناسایی کنند، می‌توانند نشان دهند آیا واژه‌ی گفته‌شده با نام تصویر نشان داده شده یکسان است یا متفاوت.

بازی‌های گوش دادن بی‌شماری را که وابسته به شناسایی واژه یا جمله هستند، می‌توان طراحی کرد. چنین بازی‌هایی تأمین‌کننده‌ی چندین هدف هستند. در حالی که برخی کودکان فقط به لبخند، تکان دادن سر یا دیگر تصدیق‌های ساده به خوبی پاسخ می‌دهند، عده‌ای دیگر لازم است مهره‌ای را در طول مسیر، به سمت هدف (که نقطه‌ی پایانی را نشان می‌دهد) حرکت دهند یا به پاداش‌های خوردنی (آب نبات، چیپس) نیازمندند.

با وجود این برخی هم ممکن است با دریافت کارت‌هایی که محرک را رسم کرده‌اند، خوشنود شوند (در صورت پاسخ درست کودک کارت می‌گیرد و چنانچه پاسخ نادرست دهد درمانگر کارت را برمی‌دارد). تجربه نشان داده است که در جلسه‌های تمرین شنیداری، بسیاری از این تمرین‌های گوش دادن لذت بخش در حفظ علاقمندی و انگیزه‌ی کودک کاملاً سودمندند.

روش پیگیری

روش پیگیری روشی است برای ارزیابی توانایی شناسایی موادی با طول جمله و به ویژه برای ارزیابی توانایی بازشناسی شنیداری و فراهم کردن تمرین گوش دادن در کودکان آسیب دیده‌ی شنوایی بسیار سودمند است^{۱۱}.

در این روش، درمانگر با دهان پوشیده داستان‌های کوتاهی را که معمولاً برگرفته از متنی نوشتاری است (هر کدام ۲۰۰ تا ۵۰۰ واژه)، برای کودک می‌خواند و کودک می‌کوشد آنچه را شنیده واژه به واژه تکرار کند. زمانی که کودک اشتباهی مرتکب می‌شود درمانگر تا تکرار درست، مکرراً آنرا اصلاح می‌کند (جدول ۷).

نمایید. سپس به کودک بگویید یکی از مواد را خواهید گفت و کودک باید گوش فرا دهد و سپس با اشاره یا تکرار نشان دهد کدامیک گفته شده. معمولاً این تمرین‌ها با دهان پوشیده ارائه می‌شوند. اگر برای کودک دشوار است، راهبردهای صوتی جبرانی معمول (تکرار، فزونه گویی، وضوح گفتار، کاهش تعداد گزینه‌ها و غیره) را بکار ببرید. اگر با وجود این تدابیر کودک بازهم خطاهای مکرری مانند اشتباه بین جفت خاصی از مواد را مرتکب شود، باید آن را در نظر بگیرید و بعداً تمرین تمایز را با آن ماده انجام دهید.

هدف اولیه‌ی تمرین تمایز، فراهم کردن تمرین جبرانی گوش دادن در زمانی است که شناسایی یک ماده‌ی آموزشی برای کودک دشوار است

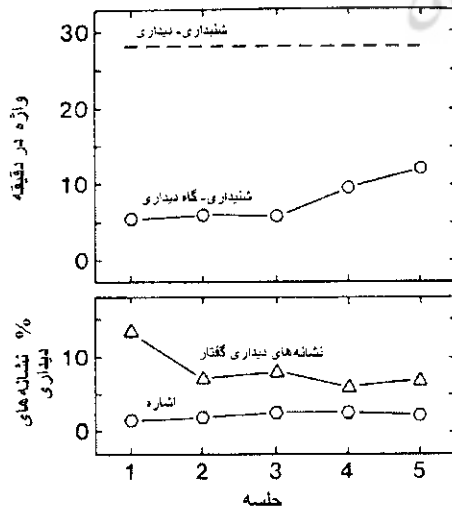
شما ممکن است با توجه به مشکلاتی که کودک در به یاد سپردن رشته‌های طولانی از هجاها (مثلاً در جمله‌ها) دارد، تمرین شناسایی را با واژه‌ها (به عنوان مواد گفتاری) انجام دهید. بنابراین در تمرین‌های آغازین ممکن است لازم باشد کودک تمرین شناسایی را میان مجموعه‌ی کوچکی از واژه‌ها با الگوهای هجایی متفاوت (برای مثال: آب، گربه، بستنی، هواپیما) انجام دهد. در تمرین بعدی از این نوع، که تمرین دشوارتری است ممکن است لازم باشد کودک واژه‌هایی را که همگی الگوی هجایی یکسانی دارند (برای مثال: سگ، مرد، برگ یا فوتبال، یخچال، قندان) شناسایی کند. حتی در تمرین شنوایی دشوارتر لازم است که کودک واژه‌هایی را که به جز در یک یا دو واکه یا همخوان مشابهند شناسایی کند (برای نمونه: "باد، داد، راد، یا میز، لیز، ریز").

جدول ۷: نمونه ای از پیگیری گفتار

هرگاه درمانگر برای وضوح مواد گفتاری از ایما و اشاره استفاده کند یا اجازه ی لبخوانی به کودک دهد، این موضوع با علامت گذاری در متن نشان داده می شود (دایره برای واژه های ارائه شده با سرنخ های دیداری / شنیداری، پرانتز برای واژه های همراه با ایما و اشاره ی طبیعی).

درمانگر موارد زیر را در هر جلسه ی تمرین ثبت می کند: ۱) تعداد کل واژه های داستان تقسیم بر کل زمانی که برای تکمیل داستان لازم است (سرعت واژه ها در دقیقه)، ۲) تعداد واژه های ارائه شده خواه با لبخوانی خواه از راه ایما و اشاره، تقسیم بر کل واژه های داستان (نسبت واژه های ارائه شده با سرنخ های دیداری). برای نشان دادن اینکه هر سنجش به عنوان تابعی از تکرار تمرین تغییر می کند، از نمودارها نیز می توان استفاده کرد (نمودار ۳).

نمودار ۳: نتایج پنج جلسه گوش دادن با استفاده از روش پیگیری در نوجوانی با آسیب شدید شنوایی با سمک. مواد شامل صفحاتی از متنی علمی بود. سرعت تکرار دیداری / شنیداری او (واژه در دقیقه) به عنوان مرجع تهیه شده است. برخی از واژه ها نمی توانند به طور موفقیت آمیزی منتقل شوند مگر آنکه با سرنخ های دیداری گفتار یا ایما و اشاره ی طبیعی همراه شوند.

پیگیری گفتار
درمانگر: (متنی را از روی نوشته می خواند). " **او وارد اتاق شد. چراغ مطالعه را روشن کرد و شروع به نوشتن نامه نمود.**"
دانش آموز: او والد اتاق شد.
درمانگر: او وارد اتاق شد (تأکید بر واژه ی ایرانیک).
دانش آموز: وارد؟
درمانگر: (تکان سر به معنای تأیید) او وارد اتاق شد.
دانش آموز: او وارد اتاق شد.
درمانگر: چراغ مطالعه را روشن کرد.
دانش آموز: .....
درمانگر: (تکرار آهسته با گفتار واضح) چراغ مطالعه
دانش آموز: چغا.
درمانگر: چراغ مطالعه (تکرار با تأکید). یک لامپ برای خواندن (با استفاده از مترادف و نقل به مضمون).
دانش آموز: یک لامپ برای خواندن.
درمانگر: بله. چراغ مطالعه. (تأیید و تکرار واژه ای که به اشتباه درک شده با تأکید).
دانش آموز: یک چراغ مطالعه.
درمانگر: (تکان سر به معنای تأیید) چراغ مطالعه را روشن کرد.
دانش آموز: چراغ مطالعه را روشن کرد.
درمانگر: و شروع به نوشتن نامه نمود.
دانش آموز: و شروع نوشتن نامه نمود (حالت چهره نشان می دهد که پاسخ شباهت زیادی با جمله اصلی دارد).
درمانگر: و شروع به نوشتن نامه نمود.
دانش آموز: و شروع به نوشتن نامه نمود.
درمانگر: (تکان سر برای نشان دادن پاسخ درست و سپس ادامه دادن به جمله ی بعدی).

درمانگر طول هر قطعه ی گفتاری (واژه به واژه، عبارت به عبارت)، راهبردهای صوتی جبرانی (تکرار، فزونه گویی، یادآوری^{۱۲}) و زمان مناسب استفاده از سرنخ های دیداری را انتخاب می کند.

۴) شناگر استرالیایی قهرمان شنا شد.

سپس پرسشی مرتبط با یکی از تصاویر بپرسید:

۱) چه وزنه ای را بالای سر برد؟

۲) لباس او چه رنگی است؟

۳) نیزه را چند متر پرتاب کرد؟

۴) چه کسی دوم / سوم شد؟

البته تمامی این مراحل باید با دهان پوشیده انجام شود. اگر کودک توانایی فعالیت شنیداری (یا دیداری / شنیداری) را دارد، بحث درباره ی موضوع می تواند ادامه یابد.

تمرین های شنیداری گوناگونی وجود دارد که با چهارچوب بالا تناسبی ندارند اما فعالیت های مرتبط با درک هستند. این تمرین ها، فعالیت های شناختی هستند که در آنها لازم است کودک بر حسب صدا بیندیشد یا دست کم اطلاعات به یاد سپرده را با ورودی صوتی تطبیق دهد (برای مثال، تحریک حافظه ی دیداری، رشد تداعی ها، استخراج پاسخ های رفتاری پیچیده).

هرگاه درمانگر برای وضوح مواد گفتاری از ایما و اشاره استفاده کند یا اجازه ی لبخوانی به کودک دهد، این موضوع با علامت گذاری در متن نشان داده می شود

ممکن است برای این نوع فعالیت های درکی از کودک بپرسید تا متضاد واژه ای (مثلاً سپید یا تاریک) را نام ببرد یا ممکن است واژه یا جمله ای ارائه کنید و از کودک بخواهید نام کلی گروه اشیا، رویدادها یا فعالیت های گفته شده را نام ببرد (هلو: میوه؛ شما طرفدار کدام تیم فوتبال هستید: ورزش). در تمرین دیگر ممکن است از کودک بخواهید تداعی کند و بگوید با ارائه ی هر واژه به یاد چه

هدف روش پیگیری به حداکثر رساندن میزان انتقال شنیداری واژه ها در دقیقه است، درحالی که اتکا بر سرنخ های بینایی را به حداقل می رساند. این یک راه ویژه برای ارزیابی کارایی شنیداری کودک است. به علاوه ممکن است برای ارزیابی حداکثر عملکرد کودک، مقدار واژه در دقیقه را برای شرایط دیداری / شنیداری به دست آورید. شما ممکن است از این اقدام مقایسه ای به عنوان سطح نهایی درک شنیداری استفاده کنید.

تمرین های درک شنیداری

برخی کودکان با پاسخ های شنیداری شان نشان می دهند که می توانند درخواست ها یا پرسش هایی که از آنها می شود شناسایی (تکرار) کنند، با وجود این نمی توانند به طور قابل اعتمادی مفهوم همان جمله ها را درک کنند (در انجام یا پاسخ آنچه از آنها خواسته شده، مشکل دارند). کودکان دیگر می توانند پیام های گفته شده را فقط وقتی جمله ها کوتاه و شکل نحوی ابتدایی دارند، به درستی درک کنند. هر دو گروه نیازمند تمرین گوش کردن در سطح درک شنیداری هستند.

نمونه ای از تمرین درک در زیر توضیح داده شده است. آموزگار برای آزمون مجموعه ای از تصاویر را در جلوی کودک قرار می دهد. سپس آموزگار و دانش آموز به طور مفصل به بحث می پردازند. مثلاً ممکن است تصاویر ورزشکاران المپیک را نشان دهید. دهانتان را با کارتی بپوشانید و یکی از تصاویر را توضیح دهید:

۱) وزنه بردار ایرانی نشان طلا گرفت.

۲) دونده ی روسی در حال دویدن است.

۳) ورزشکار یونانی در حال پرتاب نیزه است.

علاوه بر آنچه ذکر شد بسیار مهم است ضمن تمرین درک، کودک را تشویق کنید پیش از پاسخ دادن، محرک را در سطح شناسایی واگویه نکند. یعنی به او اجازه ندهید نخست محرک را تکرار کند و منتظر سرنخی از شما بماند که آیا درست گفته یا خیر و تنها پس از آن به پرسش پاسخ دهد، تمرین را انجام دهد، متضاد را بگوید و غیره. در عوض باید به کودک یادآوری کرد پیش از پاسخ بیندیشد تا اعتماد به نفس اش را در توانایی انجام این کار تقویت کند. اگر کودک در این مهم دچار مشکل است، شکبیا باشید، تمایل به تکرار داشته باشید و اشتباهات را بدون ناراحتی بپذیرید. نشان دهید که تمایل دارید به کودک کمک کنید درک کند و می‌خواهید او برحسب صدای تصاویر بیندیشد و به توانایی اش اعتماد دارید.

توضیح تکمیلی

ممکن است به نظر برسد تمرین‌های ویژه‌ی محرک/ پاسخ، به این موضوع اشاره می‌کنند که تربیت شنوایی باید برحسب توالی رشد گونه‌ی افزایش پیچیدگی (از آگاهی تا درک گفتار) باشد. با وجود این، این روش سوم فقط دیدگاه آموزشی ویژه‌ای را توضیح می‌دهد. بسیاری از آموزگاران و درمانگران شنوایی با داشتن انتظار قاطعانه از درک کودک، نخست از گفتار پیوسته (روش محاوره‌ای) در تربیت شنوایی استفاده می‌کنند. در این شیوه فرد با کودک آسیب دیده‌ی شنوایی تقریباً به همان شیوه‌ای ارتباط برقرار می‌کند که با کودکی با شنوایی طبیعی ارتباط برقرار می‌کند. اگر مشکلی در درک رخ دهد مربی ممکن است مواد محرک را ساده کند، سطح پایین تری از پاسخ را از کودک

چیزی می‌افتد. مثلاً، "باران": ابر، خیسی، گل و لای. همچنین می‌توانید بازی‌های درست / نادرست انجام دهید که در آنها شما جمله‌ای را می‌گویید و کودک باید با بله یا نه پاسخ دهد آیا آن جمله درست است یا خیر. برای مثال: "ماهی پرواز می‌کند" یا ممکن است داستانکی برای کودک بگویید (۵ تا ۱۰ جمله) و سپس درباره‌ی آن پرسش‌هایی پرسید (جدول ۶). البته، تمام این فعالیت‌ها باید با دهان پوشیده انجام شود.

جدول ۶: نمونه داستانک مورد استفاده برای تمرین

درک شنیداری

میرزا جبارخان عسگرزاده (باغچه بان) از پیشگامان آموزش و پرورش نوین در ایران در سال ۱۲۶۴ هجری خورشیدی در ایروان زاده شد. نیای او رضا از اهالی تبریز بود. در سال ۱۲۹۱ خورشیدی مدیر مجله‌ی فکاهی لک لک در شهر ایروان شد که پس از شروع نخستین جنگ جهانی برای نجات از توقیف، تعطیل شد. باغچه بان در قحطی و بیماری و جنگ‌های محلی که همه جا را فراگرفته بود با از دست دادن پدر و مادر، به سال ۱۲۹۸ خورشیدی از راه جلفای تبریز راه سرزمین پدری را در پیش گرفت و پس از گریز از چنگال چند بیماری کشته خود را به مرند رساند و در دبستان احمدیه‌ی آن شهر با سمت آموزگار استخدام شد. این آغاز زندگی و خدمات اجتماعی باغچه بان در ایران بود که نزدیک به ۵۰ سال به درازا کشید.

۱. باغچه بان که بود؟
۲. باغچه بان در کدام شهر دنیا آمد؟
۳. نیای باغچه بان از اهالی کدام شهر بود؟
۴. باغچه بان در ایروان چه می‌کرد؟
۵. باغچه بان پس از ورود به ایران چه کرد؟

ویژگی‌های صوتی واژه‌های گفته شده با تکرار گفته، تغییر زیادی نمی‌کند اما در خلال دوره‌های چند روزه، چند هفته‌ای یا چند ماهه روشی که در آن کودک الگوی صوتی را نام می‌برد، ممکن است به طور اساسی تغییر کند. برای مثال، اگر شما بدون سرنخ‌های بینایی بگویید "فوتبال" و از کودک بخواهید آنچه را گفته‌اید تکرار کند، کودک ممکن است در ابتدا به شما بگوید نمی‌فهمد. بعداً پس از تمرین بیشتر ممکن است بتواند هجای پایانی (بال) را شناسایی کند. بعدها حتی ممکن است با وجودی که حس شنیداری کودک نسبت به گذشته تفاوتی نکرده بتواند به طور قابل اعتمادی کل واژه‌ی "فوتبال" را بگوید. شما به کودک آموخته‌اید سرنخ‌های صوتی مبهمی را که دستخوش تغییر شده نام ببرد و به او اعتماد به نفس لازم را برای پاسخ دادن (که اغلب به همان اندازه مهم است) داده‌اید. این کار شرایط ساده‌ای ایجاد می‌کند که در آن کودک می‌تواند موفق شود و سپس آشکارا ثابت می‌کند که او حقیقتاً می‌تواند موفق باشد.

خلاصه

سه شیوه‌ی کلی تربیت شنوایی وجود دارند که در ویژگی، انعطاف‌پذیری و مدیریت متفاوتند: (۱) روش محاوره‌ای (۲) نسبتاً سازماندهی شده (۳) سازمان‌دهی شده (به کارگیری تکالیف ویژه). با هر یک از این سه شیوه‌ی کلی می‌توانید از روش‌های سازش‌پذیر استفاده کنید که در آن پاسخ‌های کودک به فعالیت‌های درک گفتار اخیر، تکالیف ارائه شده‌ی آتی را انتخاب می‌کند. در خلال این کار، شما باید انواع مختلف محرک (مانند واژه یا جمله) و نیز سطوح پاسخ (مانند شناسایی یا درک) را در نظر بگیرید.

بخواهد یا سرنخ‌های اضافی فراهم کند. دیگر درمانگران، راهبردها و روش‌های بینابینی خود را توسعه می‌دهند.

ممکن است برای شما پذیرش این دیدگاه که تربیت شنوایی باید یک فعالیت آموزشی / ارتباطی تجربی بدون دنبال کردن گام‌های خاصی باشد، دشوار به نظر برسد. در این جا برای شما دلیل منطقی، ساختار و جهت اصلی فراهم شده است، اما آنچه واقعاً در کلاس گفته یا انجام داده می‌شود بسته به انتخاب شماست. وقتی شما تازه کار هستید ممکن است هنگام تربیت شنوایی احساس ناامنی کنید و پیوسته خواهان راهنمایی باشید. اگر همکاران با تجربه‌تان آموزش‌های گام به گام نمی‌دهند، بلکه بجای آن برای تعیین شرایطی که کودک می‌تواند موفق شود فقط به شما سرنخ‌های ظریفی می‌دهند ("یک یا دو جمله‌ی بلند را حذف کن"، یا "احتمالاً صدایت بیش از اندازه آرام است") سپاسگزار باشید. اگر روش‌هایی را که مؤثر واقع می‌شوند خودتان بازآفرینی کنید، احتمال بیشتری دارد روش‌های کارآمد تربیت شنوایی را به خاطر بسپارید.

بسیاری از آموزگاران و

درمانگران شنوایی با داشتن انتظار

قاطعانه از درک کودک، نخست از گفتار

پیوسته (روشن محاوره‌ای) در تربیت

شنوایی استفاده می‌کنند

در تحلیل پایانی، دقیقاً مشخص نیست چگونه یا چرا درک شنیداری در کودک آسیب دیده‌ی شنوایی بهبود پیدا می‌کند. احساسی که احتمالاً کودک با سمعک (یا کاشت حلزون شنوایی) دریافت می‌کند با تربیت شنوایی تغییر نمی‌کند.

تربیت شنوایی نیازمند پیروی از یک طرح رشدی نیست که برای مثال، شما نخست کشف واج و در آخر درک جملات را تمرین کنید. به جای آن، ممکن است هنگام تمامی گفتگوهای روزانه از روش محاوره ای استفاده کنید و به عنوان تکمیل هر فعالیت کلاسی روش نسبتاً سازماندهی شده را به کار

ببرید. در خلال هر فعالیت، خطاهای ثابتی را خواهید دید. بعدها، ممکن است دوره‌های کوتاهی از تمرین ویژه با مواد دشوار را تدارک ببینید. با این شیوه شما می‌توانید به جای اینکه با گوش دادن به عنوان مهارتی که مستقل از ارتباط رشد می‌کند رفتار کنید، تربیت شنوایی را با گفتگو و آموزش ترکیب نمایید.

زیرنویس‌ها :

1. Norman P. Erber
2. Natural Conversational
3. Connected Discourse
4. Capacity Hearing
5. Potential
6. Item
7. Open - ended

۸. اگر در چند تلاش نخست جمله‌های قابل تشخیصی را تولید نکردید، نگران نباشید. با روش سازش پذیر می‌توانید تکلیف را به عنوان "آزمون" در نظر بگیرید و بعداً جمله‌ها را بر اساس پاسخ‌های کودکان تغییر دهید.

۹. هدف از گنجاندن شکلک صدا به عنوان یک گزینه‌ی پاسخ، فرصت دادن به کودک است تا به شما بگوید نمی‌تواند چیزی بشنود.

10. No Sound
11. Defilippo & Scott (1978)
12. Prompting

منابع :

- Erber N.P. (1982). *Auditory Training*. Washington D.C: Alexander Graham Bell Association for the Deaf.
- Gagne J.P., Jennings M.B.(2000). *Audiological Rehabilitation Intervention Services for Adults with Acquired Hearing Impairment*. In M.Valente, H. Hosford-Dunn, R. Roeser (Eds). *Audiology : Treatment*. Thieme Medical Publishers.
- Tye-Murray N. (2004). *Foundation of Aural Rehabilitation. Children, Adults & Their Family Members* . Second Edition. San Diego: Delmar Learning.